

Елинка Щерионова
Радостина Койчева
Малина Тонова
Ивелина Джонова

20
*тематични
теста*

9 КЛАС

**БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
И ЛИТЕРАТУРА**

ПО НОВАТА УЧЕБНА ПРОГРАМА

РЕГАЛИЯ 6

ТЕСТ

№ 1

Просвещение, „Пътешествията на Гъливер“, езикови въпроси

Прочетете двата текста и отговорете на въпроси от 1. до 20. включително.

ТЕКСТ 1

Като историческа епоха Просвещението обхваща дълъг период, който далеч надхвърля – назад и напред във времето – границите на XVIII век. По принцип обаче, ако се има предвид начинът на възприемане на света изобщо, биха могли да се нарекат „просветителски“ всички онези епохи, през които доминиращото отношение към света и човека е от рационален тип.

С чувство на преклонение пред силата на Природата, идеолозите на Просвещението вярват, че човек може да осъзнае същността на природните закони чрез разумни наблюдения. Нютон сравнява природата с „мощна машина, управлявана от божествени закони“: без да им се противопоставят, хората трябва да ги опознаят чрез разума си, който ще им разкрие как е устроена и как функционира тази машина; хората трябва да живеят и действат съобразно с природните закони и да загърбят вярата в ирационалното. Чрез подобни идеи просвещенците целят да внушат на съвременниците си, че по пътя на разумния анализ, на опита и наблюденията биха могли да разберат как е устроен светът и да се отърсят от волята на Църквата като единствен тълкувател на божествения промисъл. Векът на Просвещението налага вярата, че човешкият разум е мощният двигател на прогреса, който е напълно постижим, при условие че се овладеят природните закони.

Европейските просвещенци ратуват за пълна свобода в областта на политиката, на религиозните вярвания, в икономическата и интелектуалната сфера. За разлика от обикновените християни, според които Божествената същност и тайнството на душата са неподвластни на разума и недостъпни за сетивата, представителите на Просвещението признават божествената същност на Природата, но вярват, че тя може да бъде разкрита по пътя на съзнателните разсъждения. Ако има понятие, което отразява изцяло идеологията на Просвещението, то това понятие е „разум“.

(Мария Китова, из „Идеология на Просвещението“)

ТЕКСТ 2

ПИСМО ОТ КАПИТАН ГЪЛИВЪР ДО БРАТОВЧЕД МУ СИМПСЪН

На второ място, дълбоко съжалявам, че имах крайното неблагоприятие да отсъптя на настойчивите Ви молби и да се поведя по неверните доводи, с които Вие и някои други ме убедихте въпреки нежеланието ми да публикувам пътните си бележки. Моля Ви да си припомните колко пъти настоявах – когато Вие изтъквахте като мотив обществената полза – да имате предвид, че яхусите са животински вид, крайно неподатлив на облагородяване чрез поучения или примери; както впоследствие се оказа. Вместо да видя, че поне в този малък остров на злоупотребите и покварата се туря край, както имах основание да очаквам, ето че повече от шест месеца след излизането на книгата ми не съм чул тя да е оказала дори едно от въздействията, които очаквах. Бях Ви помолил да ми съобщите писмено, когато се премахнат партиите и котериите; когато съдиите станат образовани и честни; адвокатите почтени и скромни и проявят капчица здрав смисъл; когато на Смитфийлд лумнат пламъци от купища празни съчинения; когато образованието на младите благородници се промени основно; когато лекарите бъдат изгонени от страната; когато яхусите се научат на добродетел, чест, истина и здрав смисъл; когато вечерните и сутрешни светски приеми, давани от министрите, бъдат премахнати завинаги; когато умът, заслугите и учеността бъдат възнаградени; когато всички онези, които с проза или стихове позорят печата, бъдат осъдени да не ядат нищо друго освен собствените си бълвочи и да утоляват жаждата си със собственото си мастило. На тези и хиляди други реформи аз разчитах, осланяйки се на Вашето насърчение, защото те наистина можеха да бъдат извлечени от поученията, дадени в моята книга. А трябва да се признае, че седем месеца са достатъчно дълго време, за да се поправят всички пороци и глупости, от които страдат яхусите, ако у тях по природа имаше и най-малката склонност към добродетел или мъдрост. И все пак Вашите писма далеч не оправдаха моите очаквания; напротив, всяка седмица куриерът пристига при мен, натоварен с клеветнически писания, „ключове“, посочващи уж истинските имена на действащите лица, коментари, бележки и „продължения“ на моите пътешествия, в които ме обвиняват, че съм порицавал големи държавници, че съм принизявал човешката природа (те самонадеяно продължават да я назовават така) и че съм оскърявал женския пол. Откривам също така, че писачите на тези купища хартия не са единомисленици: някои от тях не ме признават за автор на собствените ми пътни бележки, докато други ме изкарват автор на книги, с които нямам нищо общо.

(Джонатан Суифт, из „Пътешествията на Гъливер“)

1. Кое твърдение се отнася за двата текста?

- А) Двата текста представят различни гледни точки за човека от епохата на Просвещението.
- Б) В тях се откриват основните принципи, на които се основават идеите на просвещенците.
- В) Двата текста художествено разкриват основните белези на епохата на Просвещението.
- Г) В двата текста се съдържа достоверна информация.

2. Кое твърдение е вярно за текст 1?

- А) Целта му е да въздейства емоционално.
- Б) Принадлежи към битовата сфера на общуване.
- В) Има информативна функция.
- Г) Информацията в него е многозначна.

3. Кое твърдение е вярно за текст 2?

- А) Предназначен е за специалисти по литература.
- Б) Изказната форма е диалогична.
- В) Функцията му е коментарна.
- Г) В него са използвани художествени изразни средства.

4. Към коя функционална сфера принадлежи текст 2?

- А) битова Б) медийна В) естетическа Г) научна

5. Кой мотив е общ и за двата текста?

- А) за пътешествията Б) за силата на ума (разума)
- В) за излъганите очаквания Г) за клеветата

6. В кой ред срещу съответната дума, използвана в текст 2, НЕ е посочен уместен синоним?

- А) порицават – осъждат Б) осланяйки се – разчитайки
- В) насърчение – неодобрение Г) туря – слага

7. Кое твърдение НЕ е вярно според текст 1?

- А) Рационалното отношение към света и човека е характерно за Просвещението.
- Б) Просвещенците се обявяват за абсолютна свобода във всички сфери на живота.
- В) Чрез опита и разума човек може да разбере как са устроени човекът и светът.
- Г) Човекът не може да осъзнае същността на природните закони.

8. Кое твърдение е вярно според текст 2?

- А) Гъливер вярва в обществената полза на своите пътни бележки и сам решава да ги публикува.
- Б) Яхусите за кратко време лесно могат да бъдат облагородени чрез поучения.
- В) Гъливер получава критики, че порицава големи държавници и принизява човешката природа.
- Г) Критиците на Гъливер имат ясна представа в какво се състои неговото творчество.

9. Като имате предвид контекста, обяснете значението на думата *ратуват*, употребена в текст 1.
10. Като имате предвид информацията от текст 2, отговорете в 3 – 4 изречения как Гъливер очаква да въздействат неговите пътни бележки.
11. Какви емоции изпитва Гъливер според писмото му до неговия братовчед?
12. Обяснете със свои думи защо изразът от текст 2 *те самонадеяно продължават да я назовават така* е поставен в скоби.
13. Текст 2 е озаглавен „Писмо от капитан Гъливер до братовчед му Симпсън“. Помислете кога, на кого и защо човек пише писма, и посочете две характеристики на текста, отнасящи се за писмото като жанр.
14. По какъв начин според текст 1 човекът може да разбере как е устроен светът? Посочете НЕВЕРНИЯ отговор.
А) чрез емоциите
Б) чрез опита
В) чрез наблюденията
Г) чрез разума
15. Какво художествено изразно средство откривате в цитата от текст 2?
Откривам също така, че писачите на тези купища хартия не са еднородни.
А) метафора
Б) сравнение
В) метонимия
Г) хипербола
16. Като имате предвид информацията от двата текста, формулирайте собствена теза в рамките на 2 – 3 изречения на тема:
Векът на Просвещението.
17. Тълкувайте в рамките на 3 – 4 изречения цитираното в текст 1 сравнение, което прави Нютон на природата с „мощна машина, управлявана от божествени закони“.
- Прочетете изречението и отговорете на въпроси от 18. до 21. включително.
На тези и хиляди други реформи аз разчитам, осланяйки се на Вашето на съръчение, защото те наистина можеха да бъдат извлечени от поученията, дадени в моята книга.
18. Кое от твърденията за изречението НЕ е вярно?
А) Изречението е сложно и съдържа две прости изречения.
Б) В изречението има една подчинителна връзка.
В) В изречението има два обособени изрази.
Г) Изречението съдържа един обособен и един вметнат израз.
19. Обяснете функцията на последната запетая в изречението.
20. Трансформирайте подчертания израз, без да променят смисъла на изречението.
21. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?
А) Петнадесетгодишният ѝ син все още споделяше с нея проблемите си.
Б) Учениците трябваше да напишат за домашно съчинение-разсъждение.
В) Всички университети провеждат предварителни кандидатстудентски изпити.
Г) В светлосините ѝ очи се появиха искриците на любовта.

22. В кое от изреченията НЕ е допусната граматична грешка?

- А) Цялата документация на предприятието беше в съответствие с българското и международно законодателство.
- Б) Обикалях малките и затъntenите селца с надеждата, че ще намеря спокойствие далеч от града.
- В) В пещта се допичаше обедния хляб, направен от младата невеста.
- Г) Ректорът на Пловдивския университет събра в аулата студентите от педагогическите специалности.

23. В кое от изреченията НЕ е допусната лексикална грешка?

- А) Остроумието е негова запазена мярка.
- Б) Ще ти покажа презентация, за да видиш измененията визуално.
- В) Успешно успях да приключа този проект.
- Г) Върху зеления фон на стената тази картина стои впечатляващо.

24. Направете резюме на текст 1.

25. Напишете есе на тема:

Човекът е мяра за всички неща.

СЪДЪРЖАНИЕ

Тест 1 (Просвещение, „Пътешествията на Гъливер“, езикови въпроси).....	3
Тест 2 („Пътешествията на Гъливер“, Джонатан Суифт, езикови въпроси).....	8
Тест 3 („Дон Жуан“, Джордж Байрон, езикови въпроси).....	13
Тест 4 („Дон Жуан“, Джордж Байрон, езикови въпроси).....	18
Тест 5 („Евгений Онегин“, Александър Пушкин, езикови въпроси).....	23
Тест 6 („Евгений Онегин“, Александър Пушкин, езикови въпроси).....	28
Тест 7 („Дядо Горио“, Оноре дьо Балзак, езикови въпроси).....	33
Тест 8 („Дядо Горио“, Оноре дьо Балзак, езикови въпроси).....	38
Тест 9 („Мадам Бовари“, Гюстав Флобер, езикови въпроси).....	43
Тест 10 („Мадам Бовари“, Гюстав Флобер, езикови въпроси).....	48
Тест 11 (Модернизъм, Бодлер, езикови въпроси).....	52
Тест 12 (Модернизъм, Пол Верлен, езикови въпроси).....	56
Тест 13 („История славянобългарска“, Паисий Хилендарски, езикови въпроси).....	60
Тест 14 („История славянобългарска“, Паисий Хилендарски, езикови въпроси).....	65
Тест 15 („Изворът на Белоногата“, Петко Славейков, езикови въпроси).....	70
Тест 16 („Изворът на Белоногата“, Петко Славейков, езикови въпроси).....	75
Тест 17 („Майце си“, Христо Ботев, езикови въпроси).....	80
Тест 18 („Моята молитва“, Христо Ботев, езикови въпроси).....	84
Тест 19 („Странник“, Христо Ботев, езикови въпроси).....	89
Тест 20 („Хаджи Димитър“, „Обесването на Васил Левски“, Христо Ботев, езикови въпроси).....	94
Отговори на задачите от тестовете	98